

Sylwia Glinka - koordynator wdrażania Planu Daltońskiego Przedszkole nr 8 w Koszalinie

NAUCZANIE I WYCHOWANIE KU PRZYSZŁOŚCI - realizacja koncepcji planu daltońskiego w Przedszkolu nr 8 w Koszalinie

Pierwszy raz o planie daltońskim usłyszałam wraz z koleżankami z mojego przedszkola od p. Dyrektora - Grażyny Budzik, która wróciła z X Forum Wychowania Przedszkolnego organizowanego w Krakowie zachwycona nowo poznaną koncepcją nauczania. Jako nauczycielki zainteresowane i otwarte na różnorodne koncepcje pracy z dziećmi, pozwalające na ich wszechstronny rozwój szybko zdecydowałyśmy się na przystąpienie do projektu wdrażania planu daltońskiego i starania się o Certyfikat Przedszkola Daltońskiego. Nasza wspólna droga rozpoczęła się od pierwszego szkolenia, które odbyło się w sierpniu 2013 r. w zaprzyjaźnionym Przedszkolu nr 34 w Koszalinie, a zakończyła się uzyskaniem i odbiorem certyfikatu w listopadzie 2015 r. w Łodzi.

Była to droga pełna zachwytu, ale również pytań, refleksji oraz zmiany sposobu myślenia. Właściwie tą drogą wciąż podążamy, bo ciągle odkrywamy w edukacji daltońskiej coś nowego, co pomaga nam w codziennej pracy, co nas inspiruje i pomaga stać się nam lepszymi nauczycielami- przewodnikami.

Chciałabym przedstawić wybrane elementy wprowadzania koncepcji planu daltońskiego w grupie 3- latków w roku szkolnym 2014/2015 oraz jej kontynuację w 4- latkach w roku szkolnym 2015/2016 oraz towarzyszące temu spostrzeżenia.

Grupa 3- latków „Euroskrzaty” składała się wówczas z 25 dzieci (16 chłopców i 9 dziewczynek). Dzieci były bardzo samodzielne, ładnie mówiły. Dość szybko nawiązały się pierwsze przyjaźnie. Ze względu na dobrze przebiegający proces adaptacyjny, wspólnie z koleżanką współpracującą na grupie, zdecydowałyśmy, że pierwsze elementy koncepcji edukacji daltońskiej wprowadzimy już we wrześniu.

Zgodnie z jednym z elementów koncepcji daltońskiej, według którego nauczyciel ustala reguły, wyznacza granice i jasno określa konsekwencje dobrego i złego zachowania stworzyłam wspólnie z dziećmi kodeks przedszkolaka.

Dzieci nie zawsze przestrzegali ustalonych w kodeksie przedszkolaka reguł i zasad, często odwoływałam się do niego, kiedy następowały niepożądane zachowania. Po pewnym czasie dzieci były już tak wyczułone, że same zwracały uwagę swoim kolegom, że postępują nie zgodnie z kodeksem przedszkolaka.

Ogromną rolę w procesie edukacji daltońskiej stanowią wizualizacje. Pierwszą wizualizacją wprowadzoną w grupie dzieci 3- letnich było wprowadzenie dni tygodni. Zdecydowałam, że ze względu na wiek moich podopiecznych będą to misie, które mają przypisany określony kolor i tak:

Poniedziałek- zielony
Wtorek- niebieski
Środa- pomarańczowy
Czwartek- czerwony
Piątek- żółty.

Według założenia codziennie rano, tuż przed śniadaniem, dzieci miały doczepiać zgodnie z dniem tygodnia beczułkę z miodem odpowiedniemu misiowi. Na początku należało przypominać o zmianie beczułki, jednak bardzo szybko dzieci wdrożyły się w to działanie i same bez upominania zmieniały oznaczenia dni tygodnia. Starłam się, by przy tej wizualizacji dzieci nie operowały tylko kolorami, ale również nazwami dni tygodnia, dzięki temu szybciej utrwały ich kolejność.

Następnym elementem wizualizacji, którą wprowadziłam była lista obecności dzieci. Ze względu na wiek moich podopiecznych zamiast wizytówek z imionami zastosowałam fotografie dzieci. Na specjalnie przygotowanej tablicy przykleiłam zdjęcia dzieci, przy wejściu do sali dziecko zaznaczało swoją obecność kolorową klamerką, opuszczając salę, dziecko odczepiało klamerkę i odkładało ją koszyczka.

Dzieci szybko zrozumieli, kiedy mają przyczepić i odzepić klamerkę. Kiedy zaistniała sytuacja, że dziecko zapomniało zaznaczyć swojej obecności, dzieci same przypominały mu o tym.

Następnym elementem koncepcji daltońskiej, którą wprowadziłam była wizualizacja planu dnia. Przy pomocy zdjęć na których znajdowały się dzieci z grupy ułożyłam plan pobytu dzieci w przedszkolu od momentu wejścia dzieci do sali przedszkolnej, aż do opuszczenia przedszkola np. wspólna zabawa, śniadanie, zabawa, leżakowanie itp. Dziecko w każdym momencie mogło sprawdzić, co będzie działo się za chwilę.

3- latką bardzo spodobało się, to, że to oni są bohaterami tej wizualizacji, bardzo przeżywali, że są na zdjęciach, opowiadali sobie w jakiej znajdują się sytuacji. Myślę, że to między innymi zaważyło, że ta wizualizacja tak szybko się przyjęła. Dzieci oswoiły się z rytmem dnia w przedszkolu, zaznaczały strzałką jej poszczególne elementy, czuły się bezpiecznie wiedząc, co nastąpi za chwilę.

Chcąc nauczyć 3- latki odpowiedzialności i współpracy w parze podjęłam próbę wprowadzenia dyżuru. Na początku było to jeden- dyżur od stolików.

Dzieciom bardzo spodobał się pomysł wspólnych dyżurów. Nawiązywała się doskonała współpraca pomiędzy dyżurnymi, uzupełniali się wzajemnie. Dzieci bardzo odpowiedzialnie wypełniali swoje obowiązki.

Naszą salę wzbogaciłam również o zegar daltoński.

Zegar wykorzystywałam przy wyznaczaniu czasu spożywania posiłku, sprzątanania czy zabawę. Na początku 3- latki nie rozumiały zegara i nie mieściły się w wyznaczonym czasie, jednak im częściej wykorzystywałam zegar w różnych działaniach, tym łatwiej było dzieciom go zrozumieć.

Elementem koncepcji daltońskiej, który również wprowadziłam w grupie 3- latków była pomocna maskotka, którą dzieci nazwały „Kiki”. Małpka Kiki, codziennie rano informowała przedszkolaki, jakie zajęcia odbędą się w danym dniu. Małpka „Kiki” prócz funkcji informacyjnej o planach na poszczególne dni, stała się również doskonałym narzędziem uczącym dzieci samodzielności oraz zaradności. Dzieci wiedziały, że z każdym mniejszym problemem mogą się do niej zwrócić. Kiedy jednak nie uzyskiwały odpowiedzi rozwiązania swojego problemu, zwracały się o poradę do koleżanki, kolegi lub nauczyciela.

Podjęte działania edukacji daltońskiej w roku szkolnym 2014/ 2015 kontynuuje i wzbogacam o nowe elementy w grupie 4- latków.

Jednym z nowych elementów koncepcji daltońskiej, które wprowadziłam w 4- latkach, była tablica przedstawiająca pary daltońskie, którą określiłam wspólnie z dziećmi, jako „Współpraca”. Każdego tygodnia pary zmieniają się, co pozwala dzieciom, na kontakt i lepsze poznanie kolegi / koleżanki, na nauczaniu się zabawy i współdziałania z innymi bez wykluczania kogokolwiek.

Wprowadzona została także funkcja pomocnika nauczyciela- „Pomocna dłoń.” Dziecko pełniące tą funkcję ma na zadaniu pomoc w zdyscyplinowaniu grupy, pilnowanie prawidłowego wypełniania przez dyżurnych swoich obowiązków czy pomocy innemu koledze z grupy.

W 4-latkach wprowadziłam również zadania (jedno z gwiazdką). Nauczyciel pracujący w poniedziałkowy rano przydziela zadania do wykonania na cały tydzień. Dzieci same decydują kiedy wykonują zadania (dzień wykonania zadania zaznaczają magnesem w kolorze danego dnia), jak również same dokonują sprawdzenia poprawności jego wykonania (dobrze wypełniona karta pracy znajduje się na biurku nauczycielki). Podsumowanie zadań następuje w piątek. Karty pracy dzieci składają do indywidualnych teczek.

Przedstawione działania są tylko wybranymi elementami koncepcji daltońskiej. W rzeczywistości tych działań jest bardzo dużo, i cały czas są wzbogacone o nowe.

Wdrażając koncepcję planu daltońskiego bacznie obserwowałam moich wychowanków. Jak się zachowują, czego się uczą, czy sprawia im to trudność, czy daje zadowolenie. Z dnia na dzień widziałam, jak dzieci stają się zdecydowanie bardziej samodzielne. Powierzenie im odpowiedzialności za wykonanie zadań takich jak dyżur, odznaczanie obecności, opieka nad różnorodnymi kącikami w sali skutkuje samodyscypliną. Wdrażanie działań owocuje rozwijaniem się u dzieci poczucia odpowiedzialności, nie tylko za siebie, ale także za innych w grupie.

Moi podopieczni podejmują próby samodzielnego rozwiązywania problemu, poszukują właściwych rozwiązań. Przez refleksję nad własnym działaniem, doskonalą umiejętność rozwiązywania problemów również we współpracy z innymi dziećmi, dorosłymi.

Dzieci stały się bardzo opiekuńcze i życzliwe w stosunku do swoich kolegów, jeżeli widzą taką potrzebę, chętnie służą innym pomocą, szczególnie widać to w czasie, kiedy w sali znajdują się dzieci młodsze i starsze. Między rówieśnikami również występuje wzajemna troska i pomoc. Przedszkolaki stały się bardziej wrażliwe na krzywdę innych.

Jednym z ważniejszych i pożądanых umiejętności nabywanych przez dzieci, jest umiejętność współpracy opartej na wzajemnym szacunku. Między innymi dzięki temu nie mamy problemu z wykluczeniem dzieci nieśmiałych, nie przystosowanych.

Dzięki wizualizacji działań, dzieci zdobywają większą autonomię, nie muszą z każdym pytaniem zwracać się do nauczyciela. Odpowiednia aranżacja przestrzeni umożliwia przedszkolakom samodzielną pracę i możliwości jej realizacji, daje dzieciom poczucie wiedzy na temat tego, co robią, bez zbędnego tłumaczenia i werbalizmu.

Moim, ale również zapewne innych nauczycieli celem jest wyposażenie dziecka w narzędzia pozwalające mu w przyszłości stać się człowiekiem samodzielnym, świadomym własnych potrzeb, ale również wrażliwym na innych.

Uważam, że realizując koncepcję planu daltońskiego moi wychowankowie poczują się silni, nie będą bać się wyzwań, będą lepiej koncentrować się na zadaniach oraz będą bardzo dobrze przygotowani do pełnienia w przyszłości określonych ról społecznych.